

Újjáalakultak a megye szakmaközi bizottságai

A közelmúltban egész Csongrád megyében befejeződött a szakmaközi bizottságok újjáalakítása. Öt városban és 61 községben 424 taggal kezdték meg ismét munkájukat a különböző szakmákat átfogó bizottságok, melyek faluhelyen a szakszervezeti alapszervezeteken kívülálló, úgynevezett szerványsági egységbe foglalja.

A választások, amint az SZMT legutóbbi ülésén megállapította, lehetővé tették a szakmaközi bizottságok eddiginél is jobb, terszerűbb tevékenységét. A városokban például, elsősorban Szegeden és Szentesen, együttműködési programot alakítanak ki a tanácsokkal. Fontos feladata a bizottságoknak a nyugdíjasok foglalkoztatása és a termelőszövetkezetekben dolgozó szakszervezeti tagok bevonása a szervezeti életbe.

Az újjáalakított szakmaközi bizottságok vezetői rövidesen tanfolyamon vesznek részt.

Befejeződtek a magyar—lengyel tervezési tárgyalások

Csütörtökön befejeződtek Varsóban a lengyel és magyar tervhivatal küldöttségei közötti — az 1966—1970-es évek legfontosabb gazdasági együttműködését érintő — tervezési tárgyalások.

Nagyobb jogkör és felelősség a balesetelhárításban

Április 1-én lép hatályba az új munkásvédelmi rendelet

Tizenöt évvel ezelőtt bízta pártunk és kormányunk a szakszervezetre, a szervezett dolgozókra a balesetelhárítás felügyeletét és ellenőrzését. Nehéz volna felsorolni mindazt, ami 15 év alatt szakszervezeti kezdeményezésre történt: a sok millió forint értékű beruházás ellenőrzése, az övrendszabályok, rendeletek egész sorának kidolgozása stb.

Államunk sok intézkedést hozott e másfél évtized alatt a munkakörülmények javításáért.

Ezt segíti elő a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásáról szóló újabb törvényerejű rendelkezés is, amely április 1-én lép hatályba.

A szakszervezetek az elmúlt hónapokban sokat foglalkoztak a rendelet előkészítésével. Csongrád megyében is több üzem, szakszervezeti gyűlésen vitatták meg az előzetes javaslatokat, s

a tanácskozáson elhangzott észrevételeket továbbították a rendelet előkészítő szervekhez.

A két hét múlva életbe lépő rendeletről beszélgettünk Kiss Lászlóval, a Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa munkásvédelmi főfelügyelőjével.

Elmondotta a többi között, hogy az új rendelet bővíti a gazdasági vezetők, szakszervezetek, társadalmi szervek szerepét a munkásvédelemben. A minisztériumok például önállóan dön-

tenek abban, hogy a tárcához tartozó üzemekben, vállalatoknál milyen munkásvédelmi szervezetet hozzanak létre, hogyan szervezzék meg az oktatást, a biztonsági szemléket stb. Természetesen a végrehajtási utasítások nem térhetnek el a rendeletben rögzített elvektől. Csak ezek alapján határozzák meg a konkrét tennivalókat.

A helyi gazdasági vezetők is nagyobb hatáskört, önállóságot kapnak

ahhoz, hogy az üzem sajátosságainak megfelelően alakítsák ki a nevelő, oktató munkát, a munkásvédelmi módszereket, az ellenőrzést.

A rendelkezés szabályozza a dolgozók tennivalóit, kötelezettségét és hangsúlyozza felelősségüket is saját egészségük védelmében. Megtiltja a vezetőknek, hogy olyan dolgozót állítsanak munkába, aki nem vett részt oktatáson, kötelező orvosi vizsgán.

A vállalat köteles például meggyőződni arról, hogy a munkás eljárt-e a szükséges ismeretekre.

Addig, míg nincs megfelelően felkészítve a balesetvédelemre, csak veszélytelen munkahelyen foglalkoztathatják, de ott is csak közvetlen felügyelet mellett. Az olyan munkást, aki figyelmeztetés ellenére sem használja a védőeszközöket, be rendezéseket.

nem szabad tovább foglalkoztatni.

Az új üzemek építésénél ügyelni kell arra, hogy a

munkabizottságot segítő speciális létesítmények egy időben készüljenek el a termelő üzemrészrel. Az új beruházások műszaki átvételénél, üzembe helyezésénél az eddiginél

nagyobb szerepet kapnak a szakszervezetek, bővül ellenőrző és jóváhagyó tevékenységük.

Természetesen nemcsak az új létesítményekkel foglalkozik a rendelet, hanem a régi üzemekkel, üzemrészekkel problémáival is. A többi között kimondja, hogy

állandóan törekedni kell a munkabiztonság javítására, a speciális normák mielőbbi elérésére.

A csoportvezetőiig bezáróan minden vezető beosztású dolgozónak munkásvédelmi vizsgát kell tennie, s csak akkor állítható vezető posztra, ha ezen a vizsgán megfelelt. Szabályozza a rendelet a vezető beosztásúak felelősségére vonatkozó módjait is. Eszerint, ha valamelyik vezető beosztású dolgozó hibájából ér baleset embereket,

a felelősségre vonás alkalmával kizárhatják a prémiumjutatásból és a nyereségrészesedésből is.

A kitüntetések alkalmával is figyelembe kell venni: hogyan látta el a vezető a munkásvédelemmel kapcsolatos feladatait.

A múltban gyakran megtörtént, hogy a rendelet, a jogszabály nem foglalkozott kielégítően az új, speciális problémákkal, munkásvédelmi kérdésekkel, s ezért nehéz volt megállapítani egy-egy baleset alkalmával a felelősséget. Az új rendelet kimondja azt is, hogy a jogszabályon túl is

köteles a gazdasági vezető meghozni a szükséges munkásvédelmi intézkedéseket.

Bővül a szakszervezeti és társadalmi munkásvédelmi felügyelő jogköre. Veszély esetén joguk lesz leállítani gépeket, berendezéseket. Sőt a jövőben a társadalmi felügyelők is alkalmazhatnak felelősségvédelem.

— A szakszervezetek a rendelet végrehajtásáról — fejezte be nyilatkozatát Kiss László — várják a munkakörülmények jelentős javulását, a balesetvédelem erősödését.

Ugy gondoljuk, hogy a rendelet végrehajtását elsősorban a szocialista öntudattal vezérelve valósítják meg vállalatunknál a munkás egészségvédelem javítása érdekében. A szakszervezetek hivatásos és társadalmi munkásvédelmi felügyelői szeretnék elérni, hogy a rendelet érvénybelépése után olyan légkör alakuljon ki üzemünkben, ahol nem túrlik el a fegyelmezetlenséget és mindenki kötelességének tartja a baleseti veszély elhárítását.

A korszerű munka anyagi ösztönzése

Sok példa volt már rá, hogy külkereskedelmi szerveink többet rendelték volna egyik vagy másik népgazdasági szinten gazdaságos export-termékünk-ből, de a vállalat azt kapacitás hiányában nem vállalta. Ha a terv kötelezte erre az üzemet, utólag mindig valamilyen objektív nehézség meghúsfította a terv teljesítését. Olyan termékek gyártását, amelyek a vállalat szempontjából nem gazdaságosak, s csökkentik a nyereségrészesedést — a népgazdaság számára hiába fontosak és hasznosak — végül mindig valami lehetlenné tette.

Tavaly kísérletképpen bevezették az ilyen népgazdasági szempontból fontos, de a vállalatoknak rosszul fizető termékek gyártásában az eredményt javító árkiegészítési rendszerét. Tavaly 55 vállalat 106 termékére összesen 117 millió forint árkiegészítést kapott. Így e rossz nyereség-hányadú cikkek az átlagnál is jobban jövedelmező termékeké válnak. Kiderült, hogy nincs kapacitásihiány, kooperációs probléma, sőt, néha ténylegesen objektív akadályokat, így például az anyagihiányt, vagy késedelmes kooperációs szállítást az anyagi érdek teremtette lendülettel elsöpörték a vállalatok az útból. Az imént említett 106 fontos termék gyártása egy esztendő alatt több mint félmilliárd forinttal — az előző évi-nél csaknem kétszeresére — növekedett. Ime a példa, hogy az objektív nehézségek is lehetnek viszonylagosak.

Az idén még szélesebb körben alkalmazzák az árkiegészítési rendszerét. Előreláthatólag a tavalyi összegnek háromszorosa fordítják az exportot növelő, az importot csökkentő, illetve a belföldön nagyon keresett termékek gyártására.

Ebben az évben további újabb feladatok ösztönzésére is használják az árkiegészítést. Egyebek között ezzel is érdekeltté kívánják tenni a vállalatokat az új gyártmányok bevezetésének meggyorsítására. A régi »belőt« termékek gyártásához képest szántalan többletköltség jelentkezik ugyanis az új, ismeretlen feladatoknál. A kísérleti költségeket — az ideitől már a 0-szeria költségeit is — a műszaki fejlesztési alapokból fedez-

hetik az üzemek. Ezenkívül az új gyártás meghonosítása kellő begyakorlást is igényel, munkánál is, vezetőknél is, egyaránt. Köztudott, hogy az új gyártmány nagyobb munka- és anyagfordítást igényel, több selejtet jár az első időben, mint két-hároméves termelési tapasztalatok után. Ezt az elmentmondást segít feloldani a begyakorlási árkiegészítés.

Az újfajta vállalati anyagi ösztönzés idén bevezetésre kerülő harmadik formája az úgynevezett minőségi árkiegészítés. A műszaki fejlesztés szerves része a meglévő termékek minőségének szüntelen javítása. Előfordulhat, hogy a minőség javítása számottevő költségnövekedéssel jár a vállalatnál. Nyilvánvalóan nem lenne cél-szerű például az árat emelni, ha mondjuk a mosógép-be, vagy a hűtőszekrénybe egy új, korszerű, de az eddiginél valamivel drágább anyag, illetve alkatrészt kerül.

Az új árkiegészítési formával megtérítik a vállalatoknak a minőségjavítással (a korszerűbb csomagolással) járó ténylegesen indokolt és ténylegesen kimutatható költségeket. Arra persze lesz majd gondja pénzügyi szerveinknek, hogy ne kerüljön sor minőségrontó újításokra és ne fizessenek árkiegészítést az ilyen „visszaújtásokért”.

Az eredményt javító árkiegészítés különböző formáinak alkalmazására és elosztására a vállalatokat közvetlenül irányító minisztériumok az illetékesek. Erdemes a vállalati és népgazdasági érdek nagyobb összhangjának megteremtésére hivatott árkiegészítési rendszerrel mindenütt, ahol csak arra mód és lehetőség nyílik, bátrabban élni. A gazdasági építőmunkánk jelenlegi kulcskérdése: a műszaki fejlesztés meggyorsítása ezen is múlik. Az árkiegészítési rendszer egyben arra is bátorító, követésre érdemes példa, hogy se a tervezési- és árrendszerekben, se a gazdasági élet más területein ne ismerjük el a fejlődésünket gátló objektív nehézségek létjogosultságát. Rajtunk múlik, a vállalatok és az irányító szervek munkáján, hogy elhárítsunk mindenféle akadályt népgazdaságunk erőteljes fejlődésének útjából.

KOVÁCS JÓZSEF

Lakóházak futószalagon

Moszkva kétéves építési tervéből

Szédületes útemben épül a Szovjetunió fővárosa. A legutóbbi tíz esztendőben több mint hárommillió moszkvai lakos költözött kényelmes új lakásba. Manapság a fővárosban évente minden ezer emberre számítva 17 lakást építenek. Ilyen méretek a világ egyetlen fővárosa sem ismer.

Öröndetes eredmények születtek tavaly. Összük elkészült 52 új iskolaépület, s ezzel újabb 45 ezer fiatal moszkvai kapott nagyszerű feltételeket a tanulásra. 27 ezer férőhellyel bővült a gyermekintézmények hálózata. A három-hétéves korú moszkvai gyermekek kétharmad része óvodába jár. A városban további 11 kórház és 16 poliklinika nyílt meg, 665 új üzemlet, étkezdét, kávéházat, vendéglőt adtak át rendelkezésükre, három nagyszerű kolhozpiac, s több új filmszínház tártá ki kapuit.

Minőségi változások

De nemcsak mennyiségi mutatókról van szó. Ugyanilyen fontosak az építkezésben végbement nagy minőségi változások is. A szovjet főváros minden tíz új háza közül hat teljes egészében a gyári futószalagokról kerül le. A legközelebbi évekre feladatul tűzték ki, hogy a

teljesen összeszerelhető házak hányadát 90 százalékra növelik.

A múlt évektől eltérően az új építési terv nem egy, hanem két évre szól. E terv szerint 219 ezer összkomfortos lakás készül. Ha ehhez még hozzáteszünk 83 iskola-épületet, összesen 52 ezer új férőhellyel rendelkező több száz bőségsdét és óvodát, 40 poliklinikát, összesen 4800 férőhellyel rendelkező jónéhány kórházat, 400 üzletet és ugyanennyi vendéglőt, étkezdét és kávéházat, 24 mozit és számos egyéb ellátó és szolgáltató vállalatot, akkor világossá válik, hogy a kétéves építkezési munkálatok méretei felérnek egy új nagy város megteremtésével.

Magasházak

Sok új és érdekes feladat vár az építőkre. A kétéves terv folyamán elsősorban magasépületeket, 8, 15 és még ennél is több emeletes házakat fognak építeni. Ez javítja a városképet, lehetővé teszi a város területének ésszerűbb kihasználását. Ezenkívül a sokemeletes építkezés lényeges anyagi előnyöket ígér.

A négyemeletes házak eddig több típusú alapján

épültek, ami a különböző konstrukciók és épületelemek sokaságának gyártását tette szükségessé. A jövőben egy terv alapján folyik majd az építkezés, ám ez nem azt jelenti, hogy a házak tojás-ként hasonlítani fognak egymásra. Csupán a konstrukciójuk teszi őket hasonlatos-ak. Ami a homlokzatok és a belső felületek kiképzését illeti, ezen a téren a tervezők különféle változatokkal dolgoznak. Az új épületek kiképzésében felhasználják a szintetikus anyagokat, a polimereket és a plasztikanyagokat.

Az új terv a szövetkezeti építkezés bővítését is előírja. Az állam nyújtotta kedvezményes feltételek a dolgozók ezreit vonják be a lakásépítő szövetkezetekbe. Ez az oka annak, hogy a kétéves terv 1 millió 50 ezer négyzetméter alapterületű szövetkezeti lakás építését irányozza elő, szemben az 1963 folyamán 200 ezer négyzetméter alapterületen épült szövetkezeti lakással.

Új főútvonal

Szeretnék szólni a moszkvai kétéves terv legérdekesebb építkezéseiről is.

Moszkva térségében tavaly új főútvonal jelent meg, a Novij Arbat, amely a Kremltől induló Kalinyin sugárút folytatása lett. A legközelebbi időben megkezdődik ennek a területnek a beépítése. A Mihail Poszohin, Lenin-díjas főépítész vezetésével kidolgozott terv szerint az építők negy 25 emeletes és hat 13—15 emeletes lakóház, 2300 férőhelyes filmszínház, továbbá elsőosztályú vendéglők, kávéházak, üzletek építéséhez látunk hozzá.

Ki tudná felsorolni mindazt, amit Moszkva kétéves fejlesztési terve egy vaskos kötetben előírnyoz. Csupán annyit mondhatunk, nincs a városgazdálkodásnak olyan ága, ahol 1964 és 1965 ne ígérne újabb hatalmas előrelépést.

D. Bugyin, Moszkva főépítész-helyettese

Bakson vetik a fűszerpaprika magját

Még pirosabb lesz Szeged környéke

A nagymúltú szegedi fűszernövény-kultúra jelentős mértékben fejlődik az idén. Bővül, terjeszkedik »paprikasörzég«, amely az idén foglalja el az utóbbi évtizedben a legnagyobb területet. A Csongrád és Békés megyei termelőszövetkezetek, valamint a háztáji gazdaságok 7013 holdra kötötték szerződést, 513 holddal nagyobb területre, mint tavaly. Ha csupán a földek számanak növekedését vesszük figyelembe, akkor is ez a vidék mintegy 15 ezer mázsával több termést ad a népgazdaságnak.

A nagyarányú fejlesztés céltudatos körültekintéssel történik: elsősorban a Szeged környéki ősi paprikasültőtereket, Domaszék,

Mórahalom, Ásotthalom és Zákányfő jó minőségű hokiföldjein virít majd az eddiginél több fűszernövény, s lesz még pirosabb a hártár. Ezek a talajok adják ugyanis a legnagyobb festéktartalmú paprikacsöveket.

Nemcsak a vetésterület növekszik, hanem a terméshozamot is emelné kívánják. Nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy sikeresen szembe tudjanak szállni a pusztító aszályal. A termelőtől a vállalat tulajdonában lévő nagy teljesítményű öntözőberendezést a legnagyobb paprikás gazdaságoknak kölcsönzik. A terv szerint a röszei Kossuth Termelőszövetkezet — amely 450 holdon termeszt fűszerpaprikát — három esztendő berendezést fog kapni, s ezenkívül

egy-egyét a mihályteleki Új Élet, a tömörkényi Alkotmány és a makói József Attila Tsz-nek adnak. Valószínű, hogy még négy újabb öntözőberendezést kap a vállalat, amit felváltva bocsát majd több közös gazdaság rendelkezésére.

A paprikás szövetkezetek felkészültek a megnövekedett feladatra, s az egész terület bevetéséhez elegendő vetőmagot már kivitték a vállalatok. Kilónként 36 forintostermelői áron kapták meg a 90—94 százalékos csilaképességű magot, amelynek vetését elsőnek a baksi Új Élet Tsz kezdte meg a meleggazdába. A baksi közös gazdaság a múlt évben 15 holdon termelt fűszerpaprikát, ami olyan jól jövedelmezett, hogy az idén 50 holdra szerződtek.

Ülést tartott a járási tanács végrehajtó bizottsága

A szegedi járási tanács végrehajtó bizottsága csütörtöki ülésén megtárgyalta a falvakban eddig folytatott népművelési munka helyzetét, eredményeit. Erdemének megfelelően szerepelt a napirenden többek között a mezőgazdasági szakmunkásképzés ügye. Megállapították, hogy vannak még tanayi iskolák, ahol egyáltalán nem tájékoztatták a nyolcadik osztályból kiharadó fiatalokat afelől, milyen mezőgazdasági szakmát választhatnak maguknak. Megállapították, hogy a mezőgazdasági szakmunkásképzés egész be-

iskolázási rendszerén változtatni kell, mert mai állapotában nem felel meg a követelményeknek.

Az OTP Csongrád megyei fiókjának jelentéséből kiderült, hogy a falusi, tanayi lakosság ma már szívesen heyezi el megtakarított pénzét a községek kis bankjaiban. Például 1962 december végén még 37,6 millió forint takarékbetét-összeggel rendelkeztek a községi OTP-fiókok, hitelszövetkezetek, egy évvel később pedig már 63,5 millió forint volt a járási lakosságának takarékbetét adott pénze.